

UOT 82.

Cınarə Hüseynli
Bakı Mühəndislik Universiteti
chuseynli@beu.edu.az

QƏZƏB SALXIMLARI ƏSƏRİNDƏ QADIN OBRAZLARI

Açar sözlər: qadın, cəmiyyət, qəhrəman, ana, matriarxal, patriarxal

Key words: woman, society, hero, mother, matriarchy, patriarchy

Ключевые слова: женщина, общество, герой, мать, матриархат, патриархат

Cəmiyyətdə qadınların kişilərlə eyni hüquqlara sahib olması həmişə müzakirə mövzusu olub və bəzi ölkələrdə çox təəssüf ki hələ də həllini tapmayıb. Qadınlar nə qədər güclüdür və onlar da kişilər kimi bir ailəni idarə edə bilər mi? Və yaxud da cəmiyyət qadınlara etibar etməlidirmi? Onların rolu ailə həddudlarından kənara çıxa bilərmi? Bunun kimi bir sıra suallar üzərində bir çox insanlar təbii ki, düşünüb və öz fikirlərini müəyyən yolla insanlara çatdırmağa çalışıb. Təbii ki, görkəmli yazıçı Con Steynbek də əsərləri ilə cəsarətli addım ataraq qadınların cəmiyyətdə nə qədər önəmli rola sahib olduğunu sübut etməyə çalışıb. Qadınlar və kişilər heç bir qadağa olmadan həm cəmiyyətdə, həm də ailə daxilində iştirak etmə hüququna sahibdirlər. Əlbəttə bəzi cəmiyyətlərdə kişilərin rolu daha böyük olub. Hətta onlar öz güclərindən istifadə edib qadınları idarə etməyə, onlar üzərində hökmranlıq etməyə çalışıb. Qadınlar da könüllü, ya da məcbur qalaraq onların bu üstünlüyünü qəbul edib. Beləliklə də, cəmiyyət qadınları kişilərdən asılı hala salıb. 1776-cı ildə qəbul olunan İstiqlal Bəyannaməsi gender bərabərliyini elan etmişdir. Bəyannaməyə görə, kişi və qadınlar bərabər hüquqlara malikdir. Bu hüquqlara hər kəs hörmət etməlidir. Çox təəssüf ki, buna rəğmən cəmiyyət yenə də qadınların hüquqlarını tam olaraq tanımır, kişilər yenə də qadınlar üzərində dominantlıq edirdi. Kişi və qadın təbəqələşməsi var idi və qadınlar ikinci təbəqə hesab olunurdu. Bu cür patriarxal rejim sadəcə cəmiyyətdə özünə yer tuta bilməkdə özünü bürüzə vermirdi, acınacaqlı hal idi ki, ailə də patriarxal qaydada idarə olunurdu. Əgər bir insan ailədə özünə yer tapa bilmirsə, onun cəmiyyətdə də heç bir rolu olmaz. Ailədə qadının rolu nəsil artırma və kişilərin qayğısına qalmaqdan ibarət idi. Qadınlara qarşı bu haqsızlığı bu tendensiyaya qarşı çıxanlar özlərinəməxsus şəkildə dilə gətirir

di. Steynbek də onlardan biridir. O qadınların patriarxal rejimə etiraz etməyindən və cəmiyyətdə öz yerlərini tapmağa çalışmadığından yazır. Qəzəb Salxımları da qadınların səsinə çevrilə bilən nadir əsərlərdəndir. Əsər 1939-cu ildə yazılıb. O zaman hələ də patriarxal rejim hökm sürürdü. Belə bir dövrdə bir kişi tərəfindən qadınların cəmiyyətdə nə qədər önəmli bir rola sahib olduğunun vurğulanması əsəri möhtəşəm edir.

Əsərin əsas obrazlarından biri ana obrazıdır. Romanı oxuduqca anlayırıq ki, ana öz ailəsində eyni hüquqa sahib olmaq üçün çalışır. Bəlkə də onun təhsili yoxdur, amma o cəmiyyətdə olan bu haqsızlığa qarşı mübarizə aparmaq üçün kifayət qədər cəsarətlidir. O bunu elə bir zamanda etməyə çalışırdı ki, hələ də 1930-cu illərdə bir çox qadın bunu dərk edə bilmirdi. Bir çox qadın onun bu mübarizəsinə qoşula bilmirdi. Eyni hüquqlar uğrunda aparılan mübarizə adətən təhsilli qadınlar tərəfindən həyata keçirilirdi və bu cür hərəkətlərə mərkəzi ştatlarda daha çox rast gəlinirdi. Amma Ana nə təhsilli idi, nə də ki onun yaşadığı ərazidə dəstəkçisi çox deyildi. Nəhayət ki, o ailənin idarəçilərindən birinə çevrilir və ailənin çətin zamanlarında onlara kömək olur. Və ana obrazı gender bərabərliyi uğrunda mübarizə aparan qadınların stereotipinə çevrilir.

Əsərdə Ana obrazına qarşı gender diskriminasiyasının mövcudluğunu bir sıra hallarda görə bilərik. Məsələn, anaya öz həyat yoldaşı ilə birgə ailəni idarə etmə səlahiyyəti verilmir. Əsərin əvvəlində bu özünü bürüzə verir.

Ata Condan nə etmək lazım olduğunu soruşanda ana cavab verir, “biz hər şeyi hazırlayıb qərbə köçməliyik”. Bu zaman ata cavab verir: “Sən öz işinlə məşğul ol. İşləri daha da çətinləşdirmə. İcazə ver biz özümüz lazım olanı edək” (1, səh.93).

Kişilər önəmli məsələləri müzakirə edərkən qadınların ixtiyarı yox idi ki, onlara məsələ ilə bağlı fikirlərini bildirsinslər. Kişilər bir növ bütün hakimiyyəti ələ almışdılar. Və bu hakimiyyəti qadınlarla bölüşməyə razı deyildilər. Bunu bir çox nümunələrdə də görmək olar. Məsələn, yenə müzakirə zamanı Ana öz fikrini bildirmək istəyəndə ata onun sözünü kobudca kəsərək deyir, “ağzını yum və ərinə hörmət qoy” [1, s.67].

Qadınlara kişilərə fiziki işlərdə də kömək etməyə icazə verilmirdi. Bunun parlaq nümunəsini aşağıdakı situasiyada görə bilərik:

– “Cənab Vilson üçün çadırı mən qura bilərəm” – Ana deyir.

Ata isə onun cavabında “Ana, sən özünü ağıllı apar və get nənənin yanında yat. Onun kiməsə ehtiyacı var. Axı o artıq hər şeyi bilir”.

Ana ayağa qalxdı və yerə sərdikləri matrasın üstündə qoca qarının yanında uzandı. Onlar başladılar asta – asta pıçıldamağa [1, s.96].

Əgər bir iş kişi işi hesab olunurdusa onu qadın edə bilməzdi. Yuxarıdakı nümunədən də göründüyü kimi, çadır qurmaq ailədə kişiyə məxsus bir iş idi. Ana onlara kömək etmək üçün çadırı özü qurmağı təklif etsə də, Ata buna icazə vermadı. Axı qadının buna fiziki qüvvəsi çatısa da, o kişi işinə qarışa bilməzdi. Bu vəziyyət həm də göstərir ki, Ata obrazı ailənin patriarxal dəyərlərini qoruyub saxlamağa çalışır.

Əsərdə qadınların daha emosional olduğu da göstərilir. Məsələn olaraq:

Al durumu izah etdi; “Mən anlamadım məşin niyə belə oldu. Onu ki-fayət qədər yola hazır etmişdim. Al başa düşürdü səhv onundu.

Ana isə; “Bu sənin günahın deyil. Sən doğru olan hər şeyi eləmişən. Biz saatlarla dayanmadan məşini sürmüşük.”

“Ana, mənə qulaq as. Bu hamısı Alın günahıdır. Sən necə belə danışa bilirsen? Həmişə ağlımla yox, ürəyimlə düşünüb danışmışam!” [1, s.111].

Ana oğlunu günahlandırmıqdan çəkinir, çünki istəmir oğlu üzülün. Ona görə də oğluna təsəlli verir ki, uzun səfər onların məşinini xarab etdi. Halbuki, ana oğlunu günahlandırır. Çünki əvvəlcədən bu işi oğluna tapşırır və oğlu məsuliyyətsizlik edir. Ata ananı da ona görə qınayır ki, vəziyyəti məntiqini işlədərək dəyərləndirə bilmir.

Yazıçı ana obrazını əsərin əsas karakterlərindən biri olaraq oxucuya tanıtsa da, oxucu onun güclü tərəfləri ilə yanaşı zəif tərəflərini görə bilər. Bu zəif tərəflər isə ona cəmiyyət və ya kişilər tərəfindən az hüquqların verilməsindən dolaydır. Əsərdə isə o çox güclüdür, bunu əsərin əvvəlində də görmək olur, sonunda da. Məsələn, oğlu evə geri qayıdarkən onunla görüşən zaman özünü çox güclü göstərir. Oğlu yenidən onunla vidalaşarkən isə o yenə öz mətanətini qoruyur. Əslində o zəif və ümitsiz olarsa belə ona lazımı hüquqları verməyən həyat yoldaşı, övladları, ailəsi də həyata qarşı mübarizədə təqəddən düşər, davam etmək üçün bir motivasiya mənbəyi tapmazlar. Deməli, ana onlar üçün güc mənbəyi idi. Eynilə, qadınlar cəmiyyəti üçün də güc mənbəyidir, sadəcə bunun fərqi varmaq və bunu qəbul etmək lazımdır. Çox təəssüf ki, əsərin əvvəlində hər bir oxucuya aydın olur ki, Ana obrazı öz fikirlərini sərbəst şəkildə ifadə edə bilmir, hətta danışmaq üçün belə növbəsini gözləməli olur.

Ancaq əsərdə hadisələr inkişaf etdikcə ananın karakteri də dəyişməyə başlayır (2, səh. 36). Çünki o nə qədər patriarxal rejimin təsirində yaşamalı olsa da, onun fikirləri heç kəsdən asılı deyildi, o müstəqil düşüncəyə sahib idi. O güclü karakterə sahib idi və çox yaxşı liderliyi bacarırdı. Ailə bəzən ümitsiz olanda onlara yol göstərirdi, hər kəsdən əvvəl o qollarını çirməliyə işə başlayırdı. Romanda onun xüsusi yeri var, çünki o ən dəyərli varlıqdır.

anadır, amma yenə də həmişə ataya tabe olur. Ana obrazının arxetipik rolu vardır, çünki o dövrün cəmiyyətə boyun əymə və bunu qəbul edən qadınlardan fərqli olaraq, o, fəvqəlinən keyfiyyətlərinə sahib idi. Bu xüsusiyyətləri onu digər adi insanlardan fərqləndirir və əsərin sonunda onu ideal bir insana çevirir [2, s. 43].

Onun ailədə rolu sadəcə ev işləri görə, bir qazan yemək bişirən ana və evdar qadın olmaqdan daha fərqli idi. O bir şofaçı, doğru qərar verən və bir mələk kimi idi. Ailəsini hər zaman qorumağa hazır olan bir qala rolunu oynayırdı. O ailə üzərində gücünün fərqi idi, lakin ənənəyə sadiq qalmaq və patriarxizmə sadiq olduğunu göstərmək üçün bu gücdən sadəcə vacib olan məqamlarda istifadə edirdi [3, s. 64]. Gladstein də dedi ki kimi [4, s. 79], ana xarakterini çoxşəxslidir. Əsər boyunca müəllif bu obrazı daha da yüksəldir, ondan tanrıça yaradır [4, s. 82]. Axı ana həm sadə, həm də olduqca mürəkkəb xarakterdə idi, o həm lider olmağı bacarırdı, həm də mürid olurdu. O həm ana idi, həm də cəhiliyyəti və müdrikliyi ilə bircə qadın. İlk baxışda ana obrazı oxucunu çaş-baş salır, çünki karakter olaraq çox ziddiyyətli: patriarxal qaydada itaət edir və eyni zamanda da onun danışığı və fikirlərindən daxilən nə qədər üsyankar olduğu aydın olur. Bəlkə də patriarxal köhnə ənənələrə və cinsi ayrı-seçkilikə sadiq qalmağının səbəbi o idi ki, o inanırdı ki, məhz bu ənənələr ailə dəyərlərini qoruyur. Bəlkə, həm də ona görə idi ki, patriarxal ənənələr sayəsində əslində ana ailə birliyinin əsas qoruyucusuna çevrilmişdi [2, s. 26]. Coud ana ideal ananı təmsil edir, çünki o, təkəzə öz övladlarının qayğısına qalmır, ehtiyacı olan hər kəsin köməyinə çatır.

Romanın əvvəlində, ana obrazı ev işləri görərkən oxucusuna təqdim edilir. O evdə hər kəsin qayğısına qalır, onlar üçün yemək hazırlayır. Gladsteine görə, onun əsərdə ad ilə çağırılmamağı, ancaq “Ana” kimi tanınması onun analıq imicini daha da gücləndirir. Və onun analıq vəzifəsi yemək bişirmək, təmizlik işləri görmək idi. O özünü ailəsinə fəda edir. O daxili arzularını unudur, çünki onun analıq vəzifəsi daha güclü idi. O, həm də çox qonaqpərvər idi, bunu da əsərin əvvəlində oğlu Tom həbsdən qayıdarkən onun yanındakı dostlarını da onları tanımadan çox az yeməkləri olmağına rəğmən nahara dəvət etməyində görə bilərik. Coud ailəsi evlərini, torpaqlarını itirsə də, yenə də o, onlarla eyni vəziyyətdə olan digər insanların da dərdini çəkir, ac qalacaqlarını bilə-bilə son yeməklərini də başqaları ilə paylayır.

Coud ailəsi Tomun qayıdışın çox sevinir, Tomun dostu Keysi də onlarla gəlmək istəyir. Bunun üçün əvvəlcə o, Tom və Ana ilə danışır. Ana isə ata ilə məsləhətləşmədən bir söz demək istəmir.

Ana Toma baxdı ki, Tom ona cavab versin çünki o kişi idi, amma Tom danışmadı. Ana ona haqqı olanı versə də, sonda bunu dedi: “Niyə də

yox, biz bununla fəxr edərik. Amma indi dəqiq bir söz deyə bilmərəm; atə dedi ki, bütün kişilər bu axşam məsləhətləşəcək Bütün kişilər gəlmədən mənə hələ bir şey deməsək yaxşıdır [1, s.127].

Steinbeckin əsərlərindəki qadın personajlar son dövrlərə qədər o qədər də uğurlu şəkildə araşdırıla bilməyib. Hətta bəzi tənqidçilər belə güman edir ki, müəllifin qadınlarla olan şəxsi münasibətinin təsiri bu personajlardan da yan keçməyib.

1990-cı ildə Honolulu şəhərində keçirilən Üçüncü Beynəlxalq Steinbeck Konqresində John Ditsky-nin əsas çıxışı "Steinbeckin Seçici Qadını" adlanırdı.

Ditsky belə fikir irəli sürdü ki, müəllif öz əsərlərində qadınlar və onların uğursuz olmasının səbəbini ömür boyu araşdırmışdır [4, s.38].

Həm tənqidçilər, həm də Steynbekin özü bununla bağlı çoxsaylı fikirlər səsləndirib.

Ümumiyyətlə, bugünə kimi, tənqidçilər Steynbekin əsərlərində qadın obrazlarının iki cür təsvir olunduğuna rast gəlib. Feminist tənqidçi Annette Kolodni bunu belə şərh edir; Qəzab Saxımları əsərində müsibət qəhrəman əsərin ana obrazıdır və onu Ana Torpaq obrazı ilə eyniləşdirərək onu ilahiləşdirir [5, s. 49-50].

Eden Şərqi kimi bir sıra roman və qısa hekayərində isə qadın personajları daha çox mənfi obrazda təsvir edilib. Deməli, ana obrazı daha ideal hesab olunur, o öz işində olan, itaətkar və səbrli bir ev qadınıdır, öhdəsinə düşən istənilən ağır işi şikayət etmədən görməyə çalışır. Onun özünə ayırmağa belə vaxtı yoxdur. Çətin şərtlər altında yaşadığı həyat şəraitinə görə o güclü, iradəli, çalışqan və cəsarətli bir qadına çevrilib. Ailənin mənəvi dəstəkçisi rolunu oynayır və sanki bu onun vəzifəsidir. Əlbəttə ağır fiziki və mənəvi şərtlərdə analar öz şəxsi ehtiyaclarını unudurlar, nə də ki bu ehtiyaclarını dilə gətirə bilmirlər [6, s. 313].

Bir çoxları Cim Keysi obrazının ailənin dəyişiminin əsas səbəbkarı olaraq qəbul edir, amma əslində ana obrazı ilə ailə patriarxal quruluşdan matriarxal quruluşa doğru dəyişib. Buna görə də, antropoloq Robert Briffaultun Con Steynbekin üzərində olan təsirini vurğulamaq lazımdır, çünki, o Depressiya dövrünü anlamağa çox kömək olmuşdur [7, s. 25].

Cim Keysinin ideyalarına əgər daha çox diqqət etsək, onun fikirlərini əsas olaraq götürsək, o zaman ana obrazının əsas qayəsini anlamayacağıq. Çünki ana obrazı keşş obrazının tamam əksi olaraq qələmə alınmışdır, o sanki ailənin sosial dəyərlərini də həyat yoldaşı ilə birgə paylaşır. Əslində kitabın əvvəlindən də, o onun tamam əksi olsa da Keysi qəbul edir və bu da

onun ailə birliyinə olan inancını göstərir, parçalamaq asandır, önəmli olan birliyi qoruyub saxlamaqdır.

O tez-tez vəzizin fikirlərinə qarşı çıxaraq həyat yoldaşının milli və sosial dəyərlərini bölüşdüyünü göstərməyə çalışır. Əslində, o əvvəldən Keysini qəbul edirdi və buna görə də parçalayıcı qüvvə kimi deyil, bütün ailəni bir məqsəd uğrunda birləşdirməyə çalışan qüvvə kimi qeyd olunur. Beləliklə də, Keysi onun inancını dəyişməyə çalışmır. Ana sadəcə bəzən özü də bilmədən gerçək hissələrini göstərir. Ana Coudin artan gücünü insan ləyaqətini fərdiliyin antisosial təsirlərindən qoruyan ümumi güc mənbəyi kimi təqdim edir.

Əsərin yazıldığı dövr elə bir dövrə təsadüf edir ki, bu zaman kişi fiquru ailəni idarə edir, qərarları verir və ailəni maddi cəhətdən təmin edirdi. Amma Steynbekin modernizm cərəyanından istifadə etməsi və təbiəti bir lütf kimi göstərməsi gender rolunu dəyişməyə təkan verir.

O zamanda qadınlar özlərinə təbə olmalı, ev işlərini görməli idilər, ancaq daha az müstəqilliyə sahib idilər. Əsərin bir hissəsində ata və baba Coud olduqları durumun çarəsizliyini qəbul edir və bu vəziyyətlə barışırlar. Onlar başqa həll yolu axtarmaq yerinə torpaqlarını sahibkarlara təhvil vermək qərarına gəlirlər. Onlar çətin vəziyyətlə üzləşərkən, əsərdəki qadın xarakterləri isə çarəsizliklə barışırmı, əksinə ailəni mübariz olmağa səsləyir və ailənin birliyinə qorumaq üçün öləndən gələnə edir.

Con steynbek elə bir yazıçıdır ki, hər daim əsərləri ilə oxucularını düşündürür, problemləri göstərir və o problemlərin həllini oxucuya elə bir yolla çatdırır ki, uzun müddət əsərin təsirindən çıxmaq qeyri-mümkün olur. O güclü və yadda qalan əsər yazmaq üçün insanların yaşadığı maddi, sosial, sağlamlıq və emosional problemlərdən ilham alırdı. Böyük bir haqsızlıq hökm sürürdü, bunun isə ən böyük səbəbi ədalətsizlik idi. Bu haqiqətdir ki, bu problemlərin insanların həyatını daha da ağırlaşdırırdı, amma bu yenə də qadınlara, həyat yoldaşlarına qarşı pis rəftara haqq qazandırmırdı [9, s. 54].

Con Steynbek də elə bir yazıçı idi ki, onun qəhrəmanları çəkdikləri əziyyət və səfalətə baxmayaraq yenə də insani duyğularını itirməmişdilər [8, s. 28]. Onun insanların yaxşı olduğuna və inkişafa dair inancı sarsılmaz idi. Bu əsərində də o, təqib olunan insanların azad ruhunu oxucu ilə birlikdə kəşf etdi və Coud ailəsinin ürək ağrıdan hekayəsinin dünyada bir çox insanın hekayəsi olduğuna bizi inandırır. Əslində, əsərin əsas mövzusu kişinin ailəsinə qarşı vəzifələrini yerinə yetirməsi deyil, kişinin bütün insanlıq qarşısında borclu olduğuna bizi inandırmaqdır. Bu əsəri yazmaq onun üçün o qədər də çətin olmamalı idi, yaşadığı dövrdə Böyük Depressiyanın səbəb olduğu sosial konfliktlər, müharibənin törətdiyi fəsadlar onu bu əsəri yazmağa bir növ məcbur edirdi, çünki o, insanların səsinə çevrilmişdi. Onun bu əsəri

rəsiz zamanlarda insanlara ümidi geri qaytarır. Roza onların mənəvi xilaskarına çevrilir. Onlar nə qədər maddi olaraq yoxsul olsalar da, mənəvi olaraq çox güclü idilər. Əsərin sonunda Rozanın gülümsəməsi onun xoşbəxt olduğunu göstərir, bəlkə də o, o zaman qadın olduğunu dərk edir (10, səh.8). Və bu onun sırğa taxmağı ilə deyil, bir insanı həyata qaytararaq baş verdi. O sadəcə bir qoca kişiyə can vermədi, bütün bəşəriyyəti xilas etdi.

Steynbekə görə, insanlar qadınlar sayəsində xilas ola biləcək. Ən çətin anlarda kişilər bilmirlər nə etsinlər, sadəcə çarəsizcə gözləməli olurlar. Amma qadınlar daha güclüdürlər, onlar həmişə davam etmək üçün bir səbəb tapırlar. Onlar kişilərdən daha tez dəyişikliyə uyğunlaşırlar. Bəlkə onların güclü olmağının səbəbi qəlblərində olan sevgi hissidir.

Əsərin belə bir sonluqla bitməsi simvolik mənə daşıyır, bu o deməkdir ki, həyat davam edir və insanlar bir-birini sevsə, qarşılıqsız yardım etsə və bir-birini anlamağa çalışsa həyat daha da gözəlləşər. Əsər Steynbekin ən yaxşı əsərlərindən biri hesab edilir. O bu romanda sosial tənəqələşmə səbəbindən yaranan qeyri-bərabərliyi, qəddarlığı, qadınların əzilməyini, söz haqqına sahib olmamağını göstərir. Əslində, qadın-kəşi qeyri-bərabərliyini göstərərək Steynbek qadınları ictimai qədr qədər ucaldıb, onların dəyərini və rolunu xüsusi olaraq vurğulayıb. Bu baxımdan da əsər həmişə aktuallığını qoruyacaqdır.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Steinbeck John, The Grapes of Wrath, Viking Press: NY 1939.
2. BANTA, Martha. Imaging American women: idea and ideals in cultural history. New York: Columbia University Press, 1987.
3. John Steinbeck: modern critical views. New York: Chelsea House Publishers, 1987, p.63-78.
4. GLADSTEIN, Mimi Reisel. The indestructible woman in Faulkner, Hemingway, and Steinbeck. Michigan: UMI Research Press, 1986.
5. McKay. Vision of Greatness: History of Milford, 1790-1990 Gulf Oil Great Britain; First Edition, 1989. 416 pages)
6. Alison M. Jagger. Rowman & Littlefield, 1983, 408 pages
7. Frederic I. Carpenter, "The Philosophical Joads," College English, 2 (1941). 315 pages
8. FERGUSON, Mary Anne. Images of women in literature. Boston: Houghton Mifflin Company, 1986.
9. CORNILLON, Susan Loppelman. Images of women in fiction: feminist perspectives. Ohio: Bowling Green University Popular Press, 1972.
10. WARREN MOTLEY, From Patriarchy to Matriarchy: Ma Joad's Role in The Grapes of Wrath, Rutgers University

11. <https://dash.harvard.edu/handle/1/33797290?jsessionid=6502170D9C20038EB4CE48781D02F059>

Chinara Huseynli

SUMMARY FEMALE CHARACTERS IN THE "GRAPES OF WRATH"

This article reflects the roles of women in the society and the family. Although women and men seem to have the equal rights, it has always been a problem which has never found its solution. Clearly, the women did not have the same rights as men did. However, their role was so undeniable that even men got their motivation from them to carry on. The best example was Mother Joad who was the reason for Joad family to move forward and to be strong. She represented all mothers and women and demonstrates how powerful and strong-willed women can be. It does not matter which period it is, all women and mothers will always carry a piece of her in their hearts. The article deals with why women were considered to not have the same role as men and on the other hand even they can be the source to make the family strong against all difficulties.

Чипара Гусейнли

РЕЗЮМЕ Роль женских персонажей в "Гроздьев гнева"

В этой статье отражена роль женщины в обществе и семье. Хотя кажется, что женщины и мужчины имеют равные права, это всегда была проблема, которая никогда не находила решения. Ясно, что женщины не имели тех же прав, что и мужчины. Однако их роль была настолько неоспоримой, что даже мужчины получали от них мотивацию продолжать работу. Лучшим примером была Мать Джоад, которая была причиной для семьи Джоад двигаться вперед и быть сильной. Она представляла всех матерей и женщин и показала, насколько сильными и волевыми могут быть женщины. Независимо, какой это период, все женщины и матери всегда будут носить в своих сердцах частичку от нее. В статье говорится о том, почему считалось, что женщины не играют той же роли, что и мужчины, а с другой стороны, даже они могут быть источником, чтобы сделать семью сильной против всех трудностей.

Rayçı: fil.f.d., dos. Ətrabə Gül
Redaksiyaya daxil olma: 14.05.2021
Təkrar işlənməyə göndərilmə: 17.05.2021
Çapa qəbul olunma: 01.06.2021